

PREDICATORIULU SATEANULUI ROMANU.

Scriere periodica
pentru

prediei si alti articuli din sfer'a besericésca.

MEDITATIUNE DESPRE MÓRTE.

Tienuta Auditoriloru de s. teologia dela Seminariulu din Gher'la, cu ocasiunea
ss. exercitia, prin **Ioane Georgiu** spiritualu.

(Continuare.)

II.

Nu-i destulu atât'a că se eugetamu la mórte si se ne infri-
camu fora ceva urmare, ci trebuie se socotimu că fiendu in
agonia ce amu dori se fi facutu, cumu amu dori se fi traitu? si
déca ni-ar' fi datu că se ne redicamu inca odata ce traiu amu
incepe? Mórtea ne va deschide ochii nostri, ne va sterge ero-
rile si ilusiunile vietiei acestei'a, si va corege judecatile pre-
postere ale ómeniloru.

*O mórte! câtu de drépta este judecat'a t'a!*¹⁾

Tu ne areti că trebuie se parasimu patri'a in care ne-amu
nascutu; că trebuie se parasimu amicii, vecinii, consangeni, cu
cari am traitu díle bune, că trebuie se parasimu ospetiele, spec-
taculele si jocurile cu cari ne-am petrecutu tempulu destinatu
spre mántuire; că trebuie se parasimu cele ce ne surridu ochi-
loru si ne desfatéza urechile, cu unu cuvêntu tóte câte ne-au
fostu placute in viétia. *O mórte! drépta este judecat'a t'a!*

Se mergemu mai departe in esaminarea acestei morti si
se ne punemu inaintea ochiloru cele ce se intempla dupa esirea

¹⁾ Ecl. 41, 3.

sufletului. Intru adevăru tristu și funestu e acestu spectaculu, dar' spre îndreptarea morăvuriloru fôrte aptu. Din momentulu în care móre omulu, începe a se descompuně înca în patulu seu și după acea progreséza în momentu, de și a fostu elu pôte celu mai frumosu omu. „*Tóte organele trupului se vedu acumu netrevnice, cele ce puçinu mai înainte erau miscătoare, toate suntu nelucratóre, mórte, nesemtitóre. Că ochii au apusu, petiórele s'au legatu, mânilu au încetatu și audiulu cu densele, limb'a cu tacere s'a ingraditu și se dă mormențului.*“ I. Damascenu. Capulu stă atârnatu pre pieptu; perii capulu imprasciați suntu udi de sudórea rece a mortiei; fruntea incremenita, față palida și ochii acoperiti de nóptea eterna; gur'a amutiesce că se nu se deschida mai multu, și totu trupulu e cá de marmore, rece și tiépânu. Spectacululu acest'a e atât'a de funestu încátu se fii ori câtu de generosu, de alta data ori câtu de veselu, nu-lu poti privi fora de a te miscá din adénculu animei. Ori câtu intra în chili'a mortului se întorc palidi și amutiti, și imaginea trista a cadavrului acestui'a ori încatr'o mergu o au impressa în mente — și nu se potu mangaiá pâna ce nu uita de unu lucru asiá tristu. De acea întreba unu sântu Parente. „*Ce este viéti'a nóstra? Flóre și fumu și róua de demanétia cu adevăratu. Unde este frumseti'a trupului, și unde suntu teneretiele, unde suntu ochii și form'a trupului? Tóte s'au vescedîtu cá érb'a, toate s'au sténsu.*“ ¹⁾

Apoi suna clopotele după celu mortu, toti începu a scirici cá cene a moritu, și audîndu numele mortului, unii dîcu cá: ai moritu bene, cá ai fostu provediutu cu sântele sacramento; é' alții dîcu cá ai fostu unu omu desiertu, cá puçinu te-ai ingrigitu de mântuirea sufletului, ai fostu de-

¹⁾ Stich mort.

datu desfranariloru, si că e indoela despre mântuirea t'a. Puçini se voru rogá pentru tene; abia si cei cu cari si pentru cari ai pecañitu, voru dice vre-o data „*Domnedieii se-lu ierte!*“ si acest'a v'a fi sfersitul tuturoru lingasiriloru si a familiaritatiloru stricatióse. Indata dupa esirea sufletului voru tacé toti lingasitorii si familiarii tei; casenii si cunoscutii 'ti asiédia trupulu intre cei patru pareti reci, si preotii dupa sevêrsirea rogatiuniloru mortuaria te parasescu. Trupulu celu ce erá inzestratu cu atâtea daruri a fromsetiei acumu tuturoru le inspira fioru. — Fromseti'a, tari'a, disparu, trupulu se descompune si neme nu'lu mai póte suferi in apropiarea s'a. Toți amicii, consangenii, vecinii cari mai inainte te veneráu, se voru nisui cá câtu de iute se te scótia din lacasiulu loru si se te asiédia in mormentu. — Se pune cadavrulu in pamentu cá se nu se mai întórne la cas'a s'a se dá senguratatiei (horride) inñorátore, se agramadesce cu lutu si nu dupa multu se da uitarei. „*Unde este desiertatiunea cea lumésca? Unde este nalucirea celoru trecatóre? Unde este aurulu si argentulu? Unde este multimea si strigarea sierbiloru? Tóte suntu tierna, tóte cenusia si umbra.*“¹⁾

O momentu tristu in care se confunda imperatulu cu supusulu, avutulu cu seraculu, domnulu cu servulu, invetiatulu cu neinvetiatulu.

Dupa cumu dice sântulu I. Damascenu mai departe: „*Adusu-mim amente de profetulu ce striga: eu sumu pamêntu si cenusia: si érași m'amu uitatu in mormenturi si amu vediutu óse góle si amu dîsu: Óre cene este imperatulu seau oșteanulu, seau avutulu seau seraculu, seau dreptulu, seau peccatosulu?*“ Póte me vá acusá cenev'a că pentru, ce le aficiezu sentiurile delicate cu spectacululu unui

1) S. I. Parasescu

cadavru uritu; dar' fiinducă acest'a conduce la indreptarea vietiei dupa dîs'a insusi salvatorelui nostru, indemnatu de versulu ultim u a sântului I. Damascenu voiu intrá mai profundu in esaminarea mortiei, voiu cautá in mormêntu si voiu scrutá adeveratatea vorbeloru sântului Iobu. „*Se mergemu si se vedemu in mormenturi, cã óse góle este omulu, mîncare vermiloru, si putóre, sî se cunóscemu ce este avuti'a, frumseti'a, tari'a si infrumsetiarea.*“²⁾

Mórtea o am chiamatu se-mi fia tata si putrediunea se mi fia mama si sora.“¹⁾

Se deschidemu mormentulu si se vedemu pre omulu de curundu ingropatu. „*Veniti toti cei ce ne tragemu din Adamu, se vedemu pusu in mormêntu pre celu dupa tipulu nostru, carele a lepadatu tóta frumseti'a tóta tari'a in mormêntu, putrediune vermiloru, stricatu de intunerecu acoperitu cu pamêntu.*“ O ce spectaculu! trupulu celu nutritu cu atát'a scumpatate, care cu puçinu mai inainte l'amu vediutu tiépânu cá marmorea acum e mîncare vermiloru si o grá-mada de putrediune. „*Éca ce'a ce a disu Jobu: si putrediunea se-mi fia mama si sora.*“

Acést'a a dîsu-o Isaia „*Sub tene voru ascerne putrediune si ramasiti'a ta verme;*“²⁾ si Ecclesiastulu morindu omulu vá mosteni sierpi si vermi. Indata ce se inchide in mormêntu trupulu ce erá odata atátu de frumosu si de validu produce o multíme mare de vermi si de insecte, cari se nutrescu cu carnea din carea s'au produsu.

Ai vedé aici alti vermi deschidiendu ochii, altii esindu din mari, altii isvorindu din gura, altii ámblandu in susu si in diosu pre peptulu deschisu, altii intráandu si altií esíndu. Intru ace'a perii capului cari de multe ori ti-au

²⁾ S. I. Damascenu. ¹⁾ Jobu 17. ²⁾ Is. 14. 11.

servitu spre vanitate, cadu; genele cari de atâtea ori ti-au datu ocasiune la pecatuire se scurgu in cavitata ochiloru; nemicu nu remâne afara de pütrediunea si puroirea horibila, si gramad'a de viermi; apoi dupa ce au mâncatu vermii totu, se devoréza unulu pre altulu si la urma nu remâne nemicu afora de horidulu scheletu, ér acest'a, in decursulu tempului, cá si edificiale, se sfarma pâna ce in urma se preface in tierna si çenusia.

Acest'a e capetulu la tóta frumseti'a, la tóta placerea si desfatara. „Plângu si me tânguescu cându cugetu la mórte si vediu frumseti'a nóstra cea zidita dupa tipulu lui Domnedieu jacându in mormênturi, infioratória nemarita, neavêndu tipu. O minune! Ce taina este acést'a ce s'a facutu pentru noi? Cumu ne-amu datu stricatiunei? Cumu ne-amu injugatu cu mórtea? Cu adeveratu dupa porunc'a lui Domnedieu precumu este scrisu.“ Stich mort.

O teneriloru vigurosi! o avutîloru! o fericitiloru! éca la ce se reduce etatea vóstra, averile si fericirea! Acést'a s'a intemplatu antecesoriloru vostri si se vá intemplá si urmatóriloru loru. Cei mai multi din acei'a au locuitu in casele in cari locuiti voi, si au moritu si suntu mâncare vermiloru; voi veti urmá pre ei si pre voi alti nenumerati. Cu vre-o suta de ani inainte de acést'a, cetatile, opidele si satele erau locuite de ómeni cá si astadi. Unde suntu toti acei'a acumu? Din atâtea mii de ómeni nu mai restéza decâtu puçina çenusia si tierna mestecata cu pamentu. In acést'a tierna si in acést'a pulvere, ce marire si ce domnia poti aflá? „Pentru ce iubiti dara desiértatiunea si cautati mintiun'a?“¹⁾

O juniloru indrasneti! cari audiendu atâtea adeveruri sfersíti cu daten'a cea rea; cari un'a ori alt'a nebungia o

¹⁾ Ps. 4, 3.

apucati inainte si o adorati cá pre unu idolu; priviti puçinu acést'a cenusia; puneti-ve inaintea ochiloru pururea ce ve va acoperi faci'a; puneti-ve inainte acést'a mâncare a vermiloru, acestu jocu alu elementelor, si acést'a ocupatiune sfarmata.

„*Pentru ce iubiti desiertatiunea si cautati mintiuna?*“

Déca nu ve cunósceti pre voi ce sunteti; intrebati de cenusi'a morménturiloru; priviti remasitiile antecesoriloru vostri; ei erau idolatri trupulu loru cá si voi; se incredeau multu in sene cá si voi; acum'a inse suntu cenusia. *Vediendu pre mortu jacându toti se cugetamu la scurtarea capetului. Cú acest'a trece cá fumulu de pre pamentu, cá flórea a in floritu, cá érb'a s'a taiatu, se infasiura cu pansa, cu pamentu se acopere.*

O Dómné! desi se va ingropá trupulu acest'a si cá resplata a superbiei (ingamfarei) mele se va calcá in petióre; desi va fi mancare vermiloru pentru necumpetarea mea; de si se va lipsi de sentiurile cu cari de atâtea ori te-am vatematu, se va lipsi de bunurile pre cari intru atât'a le-amu iubitú: de si in urma se va dá uitarei, pentru ca in viéti'a mea am uitatu de tene; voiosu me supunu voientiei Tale numai se me invrednicescu de mórtea celoru drepti. (Va urmá)

OPULU REDEMPTIUNEI

dedusu din nascerea, viéti'a, evangelisarea, patim'a, mórtea, inviarea si înaltiarea la ceriu a Dlui N. Isusu Christosu.

Tractatu istorico-dogmaticu prelucratu de Silviu B. Sohorc'a.

CAPU I.

Oficiulu profeticu.

I. Christosu cá invetiatoriu si legislatoru.

(Continuare.)

Aci se referescu cuvintele Mantuitoriului. (cá respunsu invetiaceiloru sei, cari l'au intrebatu: „pentruce vorbésece in asemenari?“)

„vóue vi s'au datu a scî tainele imperatiei lui Domnedieu, ér' celoru de afóra suntu facute tóte in pilde, — cá privindu — se privésca, dar' se nu védia, si audîndu-se audîa, — dar' se nu întieléga (Marcu 4, 11); asemenea; „nu dati sant'a caniloru si margaritarielile porciloru“ (Mat. 7, 7). Preludie acestea la posterióra „disciplina arcana.“*)

2. Christosu cá taumaturgu.

Christosu spre aratarea divinitatiei si a adeverului invetiaturei sale patrâ si minuni. — Nobilulu consilieru Nicodemu îndata i recunoscû miraculele lui. „Rabbi! dîse Nicodemu, (Ioan. 3), scimu cá esti invetiatoriu venitu dela Domnedieu, cáci neme nu póte face acestea semne, cari faci tu, de nu va fi Domnedieu cu densulu.“ Dar' însi si cei mai furiosi si aprigi înamici alui Christosu nu au potutu negá semnele sale supra-firesci; încátu numai esecutarea loru nu o ascriáu poterei divine ci lui Belzebug; venindu prin acést'a in una mare contradicere, precum i mustrâ însusi Mantuitoriulu:

„Tóta imperati'a, ce se desbina, se nimicesce . . . déca si Satan'a s'a desbinatu între sene cum vá sta imperati'a lui? — fiendu cá diceti, cá eu scotu dracii cu Belzebug; ér' déca eu scotu dracii prin Belzebug — prin cene i scotu fiii vostri? Pentru acést'a ei voru fi vóue judecatori!“ (Luc'a 11, 18, 19).

Înca pré faciâ se aratâ Christosu cá unu tramisu din ceriu cu una invetiatura pura si divina, cáci dice (Ioan 5, 36) „o mai mare marturia am eu cá ace'a alui Ioanu, pentrucâ lucrurile, ce mi le-a datu Tatalu cari le si sevêrsiescu, — acestea marturisescu despre mene, cá Tatalu m'a tramisu“; si éra: „de facu eu lucru-

*) Cá esemplu potemu aduce aci numai asemenarea imperatiei lui Domnedieu cu alu a tulu. Aceloru audîtori, cari acceptau unu Messia fundatoriu de una imperatiâ lumésca — fû una enigma. Ce însemnare sublima înse are ea in întielesu spiritualu. Sub alu a tu, carele efeituesce dospirea în pâne, se întielege poterea cea mai domnedieésca a Evangeliului; ér' sub cele trei mesure de farina — celea trei facultati principale a omului: ratiunea, sentiementulu si arbitriulu. — Precumu alu a tulu operéza în tóte trele mesurele de farina, — asia si Evangeliulu trebue se opereze asupra tustreleloru facultati ale omului, adeca: asupra ratiunei luminandu-o cá se întieléga, asup'a â nime i (fontan'a sentiementului) încaldîndu-o cá se iubésca, si asup'a arbitriului miscandu-lu cá se lucreze.

rile Tatalui meu atunci credeti lucrurilor: deca nu-mi credeti mie, ca Tatalu in mene si eu intru Tatalu.“ (I. 10, 38).

De-altcum Christosu a facutu minuni numai ca se se arete pre sene de Fiulu lui Domnedieu si Messia si prin acest'a invetiatur'a s'a a ff divina, ci si pentruc'a, minunile se tieneu stransu legate de lucrurile messiane. Eca pentruce: prin caderea primului Adam a intratu in vieti'a omenimei miseria, bole si morte, ba in vieti'a intregi nature un'a evidenta coruptiune; si acum'a tem'a secundului Adam a fostu numai a redica urmarile spirituale a acelei caderi, precum pedeps'a, intunecimea ratiunei, slabittunea si aver-sitatea concupitului; ci si celea fizice, revendecandu astfelu corelatiunea cea adeverata intre spiritu si corpu.

*

Inimicii revelatiunei divine au redicatu contra minuniloru lui Christosu doue feliori de atacuri. Unii au dechiaratu a fi Evan-geliulu o carte de povesti, si prin urmare si minunile descrise acolo numai nesce legende; dara s'au nisuitu a esplica minu-nile din elu numai ca nesce evenemente puru naturale. *) Fora a vorbi in detaiu despre adeverulu desfasuratu a tuturoru minuni-loru, cea-ce ne-ar' duce de totu departe, — vomu lua aci la una socotela mai de-aprope numai un'a din minunile ultime, dara din celea mai alese alui Christosu.

(Va urma.)

*) Spre ajungerea scopului loru sucescu si resucescu parte fntielesuln celu adeveratu alu singurateceloru cuvente, parte intrég'a naratiune biblica dupa calapodulu loru; lasa afora ce nu le convine si adaugu ace'a ce cugeta a inlesni explicarea naturale a minuniloru. Asia d. e. cuventulu grecescu „semeion“ (=minune; Ioan 2, 11: „acést'a erú incepatur'a minuniloru lui Isusu facuta in Cana Galileei“) lu traducu semnu de veselía, semnu de buna-dispu-setiune etc.; era umplerea vaselor de curatienía cu vinu — dicu ca au fostu numai una gluma petrecatória. Totu asia aratarea angerului catra Za-charía — dicu a fi fostu unu visu; si ca elu nu a fostu mut, ci a paditu nu-mai una taciturnitate. Impregiurarea ca Petru a aflatu in gur'a pescelui unu statiru (banu), cu care a platitu darea, o comentéza de totu perversu la celea ce se dicu acolo lamuritu, si dicu ca Petru a presu unu pesce, si l'a vendutu cu unu statiru etc.

Proprietariu, Editoru si Redactoru respundietoriu:

POP'A NICULAE FEKETE-NEGRUTIU.

Gherl'a. Imprimari'a „Georgiu Lazaru.“ 1879.